

Sygn. akt III U 679/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 kwietnia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – SSO Katarzyna Bryś- Dywan

Protokolant: p.o. sekretarz sądowy Sylwia Kacprzak

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 6 kwietnia 2021 r. w Tarnobrzegu

na rozprawie

sprawy T. Ł. (1)

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.**

o prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych

na skutek T. Ł. (1)

od **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.**

z dnia 4 listopada 2020 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy T. Ł. (1) prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Sygn. akt III U 679/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 04.11.2020r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., po rozpatrzeniu wniosku T. Ł. (1) z dnia 07.10.2020r., odmówił wnioskodawcy prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy powołał się na treść przepisów ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2020r. poz. 53 ze zm.) oraz przepisu art. 21 ustawy z dnia 19.12.2008r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2015r. poz. 965) i wskazał, że wnioskodawca na dzień 01.01.2009r. nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie uznał okresu od 02.08.1976r. do 31.12.2008r., wskazując, że na podstawie przedłożonych dowodów w postaci kopii angaży, nie można jednoznacznie stwierdzić jakie prace wykonywał odwołujący w trakcie zatrudnienia.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca T. Ł. (1), wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie mu prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu wskazał, że w spornym okresie był zatrudniony w Zakładzie (...) na stanowisku konserwatora maszyn i urządzeń elektrycznych, w którym znajdowała się wytrawialnia do trawienia materiałów stalowych oraz piece elektryczne do ulepszania prętów.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji. Dodatkowo podniósł, że odwołujący w 2020r. po raz pierwszy złożył wniosek o rekompensatę, z uwagi na zatrudnienie w szczególnych warunkach w okresie od 02.08.1976r. do 31.12.2008r. Wówczas decyzją z dnia 30.09.2020r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do w/w świadczenia, z uwagi na nieudowodnienie 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych. Następnie wskazał, że zaskarżoną decyzją ponownie odmówił wnioskodawcy prawa do przedmiotowego świadczenia, bowiem ubezpieczony nadal nie udowodnił 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych. W ocenie organu rentowego przedłożone dokumenty nie pozwalają na szczegółowe ustalenie charakteru pracy wnioskodawcy w spornym okresie.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił i zważył co następuje:

Wnioskodawca T. Ł. (1), urodził się (...), ukończył wiek 65 lat w dniu 10.07.2020r. Na dzień 01.01.1999r. legitymował się ogólnym stażem ubezpieczeniowym w wymiarze 22 lat, 4 miesięcy i 9 dni okresów składkowych oraz 23 dni okresów nieskładkowych. Powyższe okoliczności są bezsporne.

W dniu 25.06.2015r. wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o emeryturę pomostową. Do wniosku załączył m.in. świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z dnia 20.11.2014r. wystawione przez (...) Zakład (...) Sp. Z o.o. w upadłości likwidacyjnej, z którego wynika, że był zatrudniony w w/w przedsiębiorstwie w okresie od 02.08.1976r. do 01.11.2014r. i w tym czasie od 02.08.1976r. do 31.12.2008r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace wymienione w dziale XIV, poz. 25, zał. nr. 1, wykaz A tj. bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie oraz prace wymienione w dziale II, poz. 1, zał. nr. 1, wykaz A tj. prace przy wytwarzaniu, przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych na stanowisku elektromontera, co odpowiada stanowisku elektromontera rozdzielni i sieci energetycznej wymienionym w dziale II, poz. 1, pkt. 2, zał. nr 1, wykazu A, które wymienione są w Rozporządzeniu RM z dnia 07.02.1983r. oraz zarządzeniu nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30.03.1985r.

Decyzją z dnia 22.07.2015r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej.

W dniu 03.07.2020r. wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym. Decyzją z dnia 14.07.2020r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do powyższego świadczenia od 10.07.2020r. tj. od daty osiągnięcia wieku emerytalnego.

W dniu 16.09.2020r. złożył do organu rentowego wniosek o przyznanie rekompensaty do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Decyzją z dnia 30.09.2020r. ZUS odmówił wnioskodawcy prawa do w/w świadczenia.

W dniu 07.10.2020r. wnioskodawca ponownie wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie rekompensaty do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Rozpoznając ten wniosek organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

/ **dowód:** dokumenty zalegające w aktach organu rentowego dot. Wnioskodawcy/

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że wnioskodawca podjął zatrudnienie w Hucie (...) (po przekształceniach: (...), (...) Sp. z o.o., (...) Zakład (...) Sp. z o.o. oraz (...) Zakład (...) Sp. z o.o.) od 02.08.1976r. na stanowisku elektromontera. W okresie od 02.08.1976r. do 02.11.1976r. odbył 3-miesięczny staż obejmujący praktyczne przygotowanie do zawodu, po czym został przeszerogowany na stanowisko elektromontera przy utrzymaniu ruchu na wydziale HC. Ubezpieczony na hali produkcyjnej naprawiał takie urządzenia jak: surowice, piece elektryczne, walcarki i inne maszyny. Do zakresu jego obowiązków należało wykonanie bieżącej konserwacji

w/w urządzeń i maszyn pod względem elektrycznym. Wnioskodawca pracował również przy remoncie urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych oraz dokonywał konserwacji i napraw agregatów prądotwórczych. Dokonywał także przeglądów i remontów podstacji (tj. pracował przy włączaniu i konserwacji maszyn i urządzeń), która należała do Wydziału Ciągarni. Ubezpieczony nie wykonywał prac związanych z wytwarzaniem i przesyłaniem energii elektrycznej oraz nie pracował przy napowietrznych sieciach elektroenergetycznych. Świadczył pracę jedynie na podstacjach gdzie była przesyłana energia elektryczna. Z dniem 09.08.2006r. otrzymał angaż na stanowisko elektromontera na wydziale (...) Oddział Utrzymania (...) i Regeneracji, a z dniem 01.01.2008r. na stanowisko elektromontera na wydziale (...) Oddział Elektryczny i (...) Wewnętrzny. Wnioskodawca pracował w systemie trzymianowym, pełniąc dyżury nawet w soboty i w niedziele. Na wymienionym stanowisku pracował do końca zatrudnienia tj. do dnia 01.11.2014r., innych czynności nie wykonywał. Była to stała praca, wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy. Jedynie w okresie od 01.03.2009r. do 31.05.2009r. uwagi na złą sytuację finansową w/w pracodawcy ubezpieczony pracował w wymiarze 4/5 etatu. Stosunek pracy ustał w wyniku wypowiedzenia umowy przez pracodawcę z zachowaniem okresu wypowiedzenia na podstawie art. 30 § 1 pkt 2 k.p. Za wskazany wyżej okres zatrudnienia otrzymał świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W okresie od 23.12.2009r. do 30.12.2009r. oraz od 18.01.2010r. do 19.01.2010r. korzystał z urlopu bezpłatnego.

Razem z wnioskodawcą w spornym okresie w Hucie (...) (następnie (...), (...)) Sp. z o.o., (...) Zakład (...) Sp. z o.o. oraz (...) Zakład (...) Sp. z o.o.) pracowali świadkowie: W. M. i J. T.. W/w świadkowie potwierdzili jednoznacznie, że T. Ł. (2) w okresie zatrudnienia u powyższego pracodawcy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu na stanowisku elektromontera.

Świadek W. M. w okresie od 04.05.1982r. do 15.11.2014r. był współpracownikiem ubezpieczonego w Hucie (...) (oraz u jego następców prawnych) i w tym okresie pracował jako: ślusarz, brygadzista ślusarz, mistrz remontów, brygadzista UR, brygadzista ślusarz remontowy, specjalista zaopatrzenia materiałowego, specjalista ds. inwestycji, mistrz ds. mechaniczno-energetycznych.

Świadek J. T. pracował wspólnie z wnioskodawcą w w/w zakładzie od 1982r. do października 2014r. Świadek pracował na tożsamym stanowisku i wykonywał takie same czynności jak wnioskodawca tj. pracował przy remontach i bieżącej konserwacji maszyn i urządzeń na stanowisku elektromontera.

/dowód: dokumenty zalegające w aktach organu rentowego dot. wnioskodawcy, akta osobowe wnioskodawcy z (...) Zakład (...) Sp. z o.o. w S., zeznania świadka W. M. złożone na piśmie (k. 32-34v.), zeznania świadka J. T. złożone na piśmie (k. 39-41v.), zeznania wnioskodawcy złożone na rozprawie w dniu 12.01.2021r. oraz w dniu 06.04.2021r. w trybie art. 299 w zw. z art. 304 k.p.c./

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków, gdyż są spójne, logiczne, wyczerpujące, wzajemnie się uzupełniają oraz korespondują z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w przedmiotowej sprawie w tym z zeznaniami wnioskodawcy. Ponadto Sąd obdarzył walorem wiarygodności dowody z dokumentów zawartych w aktach osobowych, w tym angaży, gdyż nie budzą one wątpliwości, a ich wiarygodność nie została podważona.

Zgodnie z przepisem art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. 2018r. 1924 t.j.) rekompensata stanowi odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej. Wspomniana wyżej ustawa wprowadziła rekompensaty dla osób, które pracowały przez co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, lecz nie nabyły prawa do wcześniejszej emerytury lub emerytury pomostowej. Rekompensata stanowi dodatek do kapitału początkowego i powiększa podstawę obliczenia emerytury.

Stosownie do treści przepisu art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o

emeryturach i rentach z FUS wynoszący co najmniej 15 lat. Rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS (ust. 2)

Zgodnie z treścią art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2020r., poz. 53 t.j.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

2. Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Okres składkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy wynosi dla mężczyzny 25 lat. Odnosnie natomiast przepisów dotychczasowych, które regulowały prawo do nabycia świadczenia emerytalnego przez mężczyznę w wieku niższym niż 65 lat w związku z wykonywaniem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, te przepisy to przede wszystkim Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz wydane na jego podstawie przepisy resortowe.

Zgodnie z § 3 i § 4 ust. 1 Rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeśli spełni łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Odwołanie T. Ł. (1) zasługiwało na uwzględnienie.

Spór w niniejszej sprawie koncentrował się wokół kwestii, czy wnioskodawca wykonywał przez co najmniej 15 lat prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43) oraz wydane na jego podstawie Zarządzenie Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30.03.1985r., w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz.Urz. (...) Nr 1-3, poz. 1), zawierają wykaz prac i stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Tym samym o tym czy praca wykonywana przez pracownika może być zaliczona do pracy w warunkach szczególnych decyduje fakt umieszczenia danego stanowiska pracy w tych wykazach. Nadto musi być to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Zgodnie zaś z wykazem A Dział XIV Rozporządzenia do prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego zalicza się pod pozycją 25 – prace przy bieżącej konserwacji agregatów

i urzędzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

W/w zarządzeniu w wykazie A Dziale XIV pod pozycją 25 pkt. 1 wymienione są stanowiska pracy, na których prace wykonywane są w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy stanowiskach wymienionych w wykazie.

Zaznaczyć należy, iż w postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych, którymi związany jest ZUS we własnym postępowaniu. Tym samym pomimo nie przedstawienia stosownych dokumentów lub też stosownych zaświadczeń Sąd po przeprowadzeniu postępowania dowodowego może uznać, iż w określonym czasie wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze.

Sąd uznał za wiarygodne przeprowadzone w sprawie dowody w postaci zeznań świadków, wnioskodawcy oraz zgromadzonych w sprawie dowodów w tym angaży z akt osobowych. Należy zwrócić uwagę, iż świadkowie: W. M. i J. T. pracowali razem z wnioskodawcą w Hucie (...) (po przekształceniach: (...), (...) Sp. z o.o., (...) Zakład (...) Sp. z o.o. oraz (...) Zakład (...) Sp. z o.o.), a zatem mają najpełniejszą wiedzę na temat rodzaju pracy i zakresu czynności wykonywanych przez T. Ł. (1). Wymienieni świadkowie jednoznacznie potwierdzili, że ubezpieczony w okresie zatrudnienia w w/w zakładzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy bieżącej konserwacji agregatów i urzędzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu na stanowisku elektromontera. Wskazali, że pracę świadczył od poniedziałku do piątku po 8 godzin dziennie. Zeznania ich są logiczne, wyczerpujące, wzajemnie się uzupełniają oraz korespondują z zeznaniami wnioskodawcy. Mając na uwadze treść zeznań świadków i wnioskodawcy oraz pozostałe dowody zgromadzone w sprawie Sąd uznał, iż wspólnie tworzą one logiczną i spójną całość, a tym samym zasługują na wiarygodność. Wskazać w tym miejscu należy, że organ rentowy nie kwestionował treści zeznań dopuszczonych w sprawie świadków, ani też nie przeprowadził żadnego dowodu przeciwnego, a tym samym Sąd nie miał podstaw do kwestionowania ich wiarygodności.

Przeprowadzone w sprawie dowody z dokumentów oraz z zeznań świadków i odwołującego w sposób jednoznaczny potwierdziły, że T. Ł. (1) w spornym okresie od 02.08.1976r. do 31.12.2008r. podczas zatrudnienia w Hucie (...) (po przekształceniach: (...), (...) Sp. z o.o., (...) Zakład (...) Sp. z o.o. oraz (...) Zakład (...) Sp. z o.o.) wykonywał na stanowisku elektromontera - stale i w pełnym wymiarze czasu - pracę w warunkach szczególnych opisaną w wykazie A, dziale XIV pod poz. 25 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) tj. prace przy bieżącej konserwacji agregatów i urzędzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu.

W konsekwencji uwzględniony przez Sąd okres pracy w warunkach szczególnych wynosi znacznie ponad wymagane 15 lat.

Dla oceny spełnienia przez wnioskodawcę wszystkich przesłanek nabycia prawa do rekompensaty istotnym jest, czy wnioskodawca – zanim otrzymał prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym – wcześniej nabył prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Bezsporne w sprawie pozostawało, że odwołujący ukończył wiek 65 lat w dniu 10.07.2020r. Nabył prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym z dniem 10.07.2020r. tj. z dniem osiągnięcia wieku emerytalnego. Na dzień 01.01.1999r. wnioskodawca legitymował się ogólnym stażem ubezpieczeniowym w wymiarze 22 lat, 4 miesięcy i 9 dni okresów składkowych oraz 23 dni okresów nieskładkowych. Wnioskodawca nie nabył zatem prawa do emerytury wcześniejszej bądź emerytury pomostowej.

Tym samym wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki niezbędne do pozytywnego rozpoznania jego wniosku i ustalenia prawa do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy T. Ł. (2) prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.